

és az ölünkbe' virágot viszünk,
 Virágot szórunk az utca porába,
 Virággá válik, ha lehu!l a könny,
 Virágon lépked a regruta lába,
 Ha majd egyszer mindenki visszajön..."
 ...És nem jöttek vissza...

Két gyermek

Vérharmatos, messzi mezőkön,
 Hol marsot dob! a halál, —
 Tüzzel szívében, vassal kezében
 Hős Varga Pál silbakot áll.
 Szeme, lelke annyira éber,
 Mintha nem is egy vón', de száz —
 Hős Varga Pál messzi mezőkön
 Reánk vigyáz...

És jó a Feldpost. Irt az asszony:
 „Én párom, értesítelek,
 Tisztöltet mán a kis fiad is,
 Mert megszületett a gyerek...
 A szeme barna, haja szőke
 S kegyelmedhez hasonlatos —
 Sej, beszélni is fog talán már,
 Mire az Isten hazához..."

Igy a levél. Hős Varga Pálnak
 Előnti szívét a meleg, —
 Csukaszürke katonabluzán
 Egy boldog könny végigpereg...
 — Hejhó, be csudaszép az élet!
 Hurrát kiált jó Varga Pál
 S valamerre mereven nézve,
 Haptákba áll és szalutál...

— Hejhó, be csudaszép az élet!
 De mi mozdul most messze tul?
 Hős Varga Pál lelke szemében
 És gyorsan fegyveréhe' nyul.
 — Hajrá, ez fiam tiszteletére!
 S a puska végén füst remeg —
 S valahol messze muszka földön
 Árva lett egy másik gyerek...

Pakots József.

Beszéd hősi halottak napjára

Kedves Gyermekeim!

Reggel mély gondolatokba merülve mentem végig az utcán, majd hirtelen fölnéztem s egy fekete gyászlobogót pillantottam meg, amint busan lengt a magasban. Megállok, gondolkozom, miért e zászló?! Sekkor mintegy átalakul mozivászonná, egy 23 év multját takaró függöny félrehuzódik s egy irtózatoss kép tárul elém. Látom, amint dühöng a vihar s az utca porát a magasba emelve a látóhatárt elsötétíti, elhomályosítja, egyre sűrűlt, egyre zug, majd egy fülsiketítő harci riadó hasítja meg a szél zugását: csatára föl, veszélyben a haza, itt az ellenség! Most változik a kép s látom, amint fiatal fiuk édes szüleik vállára borulva sűrű könnyhullatások között bucsuzkodnak s fegyvert ragadva sielnek a haza védelmére, itt hagyva apát, anyát, testvért; látom, amint férjek, apák megválnak feleségüktől, gyermeküktől s puskával a kézben mennek az ellenséget kiverni hazánkából; repülő tántos módjára rohog velük a vonat a harc mezejére.

Most ismét változik a kép. Egy óriási kiterjedésű harctér áll előtttem, hallom, mint dörög az ágyu, csattog a kard, ropog a puska, majd a rohamra futó vitézeink „rajta!“ kiáltása tölti be a levegőt s most látom felbukkanni az utánuk rohanó halálangyalt, amint a jobbában levő halált osztogató kaszájával hol jobbra, hol balra suhint s nyomában mindenütt kidülnek vitézeink a csatásorból. Mielőtt az élet világából az öröklét honába költöznének, képzeletben megegyeszer otthon vannak, egy utolsó bucsu csókot adva az otthonhagyottaknak e vigasz szóval: hisz a hazáért tettem... Fejük lehanyatlík, szemük becsukódik örökre, meghaltak a hazáért. Most e kép is elmosódik s csak egy pár szóból álló föliratot látok: ezért a zászlóért — majd ez is eltűnik, a függöny legördül s ismét magam előtt látom a fekete gyászlobogót, amint busan leng a magasban.

Kedves Gyermekeim! Tűzzük ki mi is e napon szívünkben a fekete gyászlobogót, áldozunk a haza védelmében elesett hősök emlékének, emlékezzünk meg róluk a mai napon szent kegyelettel. (Itt megemlíthetem a község hősi halottait.) E neveket véssétek be szívetekbe, úgy, hogy onnan soha semmi el ne mossa, lépten-nyomon előttetek lebegjenek s ha majd ismét szól a harci riadó, ha újból felhangzik a haza hívogató szava, úgy példájukat követve, legyetek készek itthagyni apát, anyát, testvért s fegyvert ragadva siessetek a haza védelmére!

Kedves Gyermekeim! Hőseink teste ott porladozik a föld méhében, de lelkük a mennyekben él s ezért hozzájuk fordulok s kérem, járuljanak a mindenható Isten trónusának zsámolya elé s könyörögjenek értünk, hogy a hazánk testéből elszakított részek

ujból egyesüljenek és a mi szép magyar hazánk ujból nagy, di-
cső, fényes legyen.

S most hozzád fordulok Mindenható Isten s kérlek, engedd tel-
jesedésbe menni a költő fohását, midőn könyörgi:

Szánd meg Isten a magyart,
Kit vészek hányának,
Nyujts feléje védő kart
Tengerén kinjának.
Balsors, akit régen tép
Hozz rá vig esztendőt,
Meggühödté már e nép
A multat s jövőndőt.

Most pedig álljatok fel, kulcsoljátok össze kezeteket s mond-
jatok velem egy szívből eredő forró imát a hőseink lelki üdvéért:
Engedd ó Istenünk, hogy az életfájáról leszakasztott rózsák, a hő-
sök lelke legyen befoglalva az örökélet koszorujába. Amen.

Sashalom.

Lantos Mór.

A boldog szunnyadókhoz

Aludjatok, ti áldott szunnyadók,
Aludjatok, ti néma hadsereg.
Ringasson békén a távoli rög
S ne bántson a könny, mely értetek pereg.
Aludjatok nagy álmok álmodói:
a hősök álma mindörökre mély.
Csak simogasson e bus gügyögésünk
szeliden, mint a halk tavaszi szél.
Apák, fiuk, szerelmes vőlegények,
kik porladoztok, haj, sok éve már,
akik elé mennydörgő ágyuszóban
véres mezőkön toppant a halál,
aludjatok! — A szunnyadástok boldog,
mert csonttá-kövélt bennetek az álom:
hogy diadalmas erős nemzet él
Kárpát ölében, a tiszai tájon.
Aludjatok csak, gácsországi holtak
s a Drina mentén szunnyadó bakák,
álmodjatok ott messze Moldovában
s az Alpeseeknek örökös havában
magyar halottak: fiuk és apák.
Aludjatok csak, néma, szent hadak,
pihenni édes, haj, pihenni jó,